

Folkspel Ideell Förening
Box 5
43321 Partille

Varning och sanktionsavgift – spelansvar- åldersgräns

Beslut

1. Spelinspektionen meddelar Folkspel Ideell Förening (Folkspel), organisationsnummer 802405-2063, en varning.
2. Spelinspektionen beslutar att Folkspel ska betala en sanktionsavgift på 500 000 kronor.

Hur man överklagar, [se bilaga](#).

Beskrivning av ärendet

Den 7 maj 2020 beviljades Folkspel licens att tillhandahålla spel för allmännyttiga ändamål, lotteri (19Si3275). Licensen gäller till och med den 30 september 2024.

Spelinspektionen fick flera tips från allmänheten om att en underårig deltagit i Bingolottos uppesittarkväll den 23 december 2023 efter att uppgifter om det publicerats i media. Den 4 januari 2024 informerade Folkspel skriftligen Spelinspektionen om att en minderårig deltagit i spelet den 23 december 2023 och uppgav bland annat följande. Vid telefoni in till Bingolotto finns inte tekniska förutsättningar att säkerställa identitet och genomföra ålderskontroll på den individ som ringer in. Endast vid ett fåtal tillfällen historiskt sett har minderåriga varit telefonörer i programmet och dessa lotter har sedan alltid visat sig tillhöra en annan individ, så som förälder. Folkspel hade inte någon anledning att misstänka att bingolotten köptes av minderårig. Av bingolotten samt Folkspels allmänna villkor framgår att lottköparen måste vara 18 år.

Med anledning av det inträffade inledde Spelinspektionen tillsyn mot Folkspel för att kontrollera hur föreningen följer bestämmelserna i 14 kap. 2 och 3 §§ spellagen (2018:1138). Den 22 mars 2024 skickade Spelinspektionen till Folkspel en begäran om yttrande över Spelinspektionens iakttagelser och preliminära bedömning.

Folkspels yttrande

Folkspel har yttrat sig över den preliminära bedömningen och har i huvudsak anfört följande. Folkspel delar Spelinspektionens bedömning om att det aktuella inringningsmomentet i Bingolottos TV-sändning utgör ett tilläggspel som förutsätter deltagande i ett annat spel (grundspel).

Folkspel har tidigare inte uppfattat att den som kommer fram till TV-sändningen är vinnaren av tilläggsspelet och får möjlighet att delta i en fördelningsvinstdragning. Därmed ska ålderskontroll göras även innan spelaren deltar i fördelningsvinstdragningen.

Folkspel har, efter Spelinspektionens begäran om yttrande, vidtagit åtgärder för att kunna genomföra en ytterligare ålderskontroll inför den så kallade fördelningsvinstdragningen. Det vill säga att en ålderskontroll ska genomföras på samtliga personer som kommer fram till och deltar i TV-sändningen av Bingolotto.

Vidtagna rättelser:

1. Folkspel påbörjade intern översyn och utredning över vilka tekniska möjligheter som finns för att införa en ålderskontroll inför fördelningsvinstdragningen.
2. Folkspel införde omedelbart en manuell ålderskontroll redan inför Bingolottos TV-sändning den 31 mars 2024.
3. Folkspel har påbörjat ett arbete med att införa en teknisk lösning som automatiskt kommer att kontrollera telefonörernas uppgivna personnummer mot statens personadressregister SPAR inför samtliga individers deltagande i fördelningsvinstdragning. Information kommer att hanteras och registreras i Folkspels administrativa system StudioLive.

Folkspel kommer enligt de nya rutinerna kräva att telefonörens identitet uppges och överensstämmer med informationen i SPAR. För det fall det inte går att genomföra sådan kontroll, om felaktig information uppges eller att det visas att individen är minderårig kommer inte telefonören delta i fördelningsvinstdragningen. Eftersom rättelse nu har vidtagits saknas det enligt

Folkspel anledning att anta att ålderskontroll inför fördelningsvinstdragningen inte kommer att genomföras framöver.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 14 kap. 2 § spellagen får licenspliktigt spel inte tillhandahållas någon som är under 18 år.

Av 14 kap. 3 § spellagen framgår att spel ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera spelarens ålder.

Spelinspektionen är enligt 18 kap. 1 § första stycket spellagen och Spelinspektionens instruktion den myndighet som ska utöva tillsyn över att spellagen och de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av spellagen följs.

Om förutsättningarna för licens eller tillstånd för spelprogramvara inte längre är uppfyllda, eller om en licens- eller tillståndshavare i övrigt åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen, ska spelmyndigheten enligt 18 kap. 12 § första stycket spellagen förelägga licens- eller tillståndshavaren att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om förbud, ändring av villkoren eller anmärkning. Av andra stycket nämnda paragraf ska licensen eller tillståndet återkallas om överträdelsen är allvarlig eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Enligt 18 kap. 12 § tredje stycket får Spelmyndigheten avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licens- eller tillståndshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot denne och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Om en licenshavare tilldelas en anmärkning eller varning får Spelinspektionen enligt 19 kap. 10 § spellagen besluta att licenshavaren ska betala en sanktionsavgift. Sanktionsavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret.

När sanktionsavgiftens storlek bestäms, ska enligt 19 kap. 15 § spellagen, särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått.

Spelinspektionens bedömning

Det är ostridigt i ärendet att en person under 18 år deltagit i en fördelningsvinstdragning i ett tilläggsspel till lotteriet Bingolotto vid uppesittarkvällen den 23 december 2023. Folkspel har därmed tillhandahållit licenspliktigt spel till den som är under 18 år och har därför brutit mot 14 kap. 2 § spellagen. Det saknar betydelse vid denna bedömning att den underåriga personen inte avtalsrättsligt anses vara vinnaren i fördelningsvinstdragningen.

Folkspel själva har uppgett att det vid tidigare tillfällen hänt att köpare av bingoletter har låtit deras minderåriga barn ringa in under TV-sändningen, och om samtalet kopplas fram, delta vid fördelningsvinstdragningen. Folkspels avsaknad av rutiner för hantering av ålderskontroll vid inringningsmomentet vid tidpunkten för myndighetens tillsyn har inneburit en risk för att spel kan komma att tillhandahållas underåriga vilket också skett i nu aktuellt fall. Spelinspektionen gör därför bedömningen att Folkspel tillhandahållit spel utan att ha tillräckliga rutiner och förfaranden för att säkerställa att underåriga inte kan spela (se prop. 2017/18:220 s 323). Folkspel har därför brutit mot 14 kap. 3 § spellagen.

Folkspel ska meddelas en varning

Vid valet av ingripande ska Spelinspektionen bland annat ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått.

Spelinspektionen bedömer att Folkspel har tillhandahållit spel till den som är under 18 år. Att detta skett beror enligt Spelinspektionen på att Folkspel saknat tillräckliga rutiner för att säkerställa att underåriga inte kan spela i alla de spelmoment Folkspel erbjuder sina kunder. Folkspels brister utgör överträdelser av spelansvarsbestämmelser. Dessa bestämmelser är till för att begränsa de negativa konsekvenserna av spelande, vilket är ett av spellagens syfte (se 3 kap.

1 § 3 spellagen). Sådana överträdelser är typiskt sett att anse som allvarliga (prop. 2017 /18:220 s. 352).

Folkspel uppger att det vid ett fåtal tillfällen historiskt sett förekommit att minderåriga deltagit i spel via telefon i TV-sändningen. Det har inte funnits någon teknisk förutsättning att säkerställa personens identitet och genomföra ålderskontroll på den individ som ringer in. Kontroll har dock kunnat ske på annat sätt såsom Folkspel själva anger i sitt yttrande till myndigheten. Spelinspektionen bedömer att de påtalade bristerna avseende rutinerna för ålderskontroll förekommit under hela licensperioden.

Spelinspektionen bedömer sammanfattningsvis att överträdelserna är allvarliga, särskilt med beaktande av avsaknaden av rutiner avseende inringningsmomenten. Allvarliga överträdelser ska resultera i att tillståndet återkallas, om inte en varning anses tillräcklig. Varning bör användas om rättelse har skett eller om det, vid en framåtsyftande bedömning, finns anledning att anta att licenshavaren kommer att bedriva verksamheten på ett sätt som är förenligt med spellagen.

I förmildrande riktning talar att Folkspel har inkommit med vilka rättelser som har vidtagits, och kommer att vidtas, gällande rutiner som säkerställer att en minderårig inte kan delta i spelen. Folkspel har således vidtagit åtgärder för att förhindra att överträdelserna upprepas, bland annat genom att införa en manuell rutin för ålderskontroll samt utreda förutsättningarna för en teknisk kontroll av åldersgränsen. Folkspel har samarbetat med Spelinspektionen i ärendet och kommit in med de uppgifter som Spelinspektionen har begärt. Samarbetet kan dock inte anses ha varit aktivt på ett annat sätt än vad man vanligen måste kunna förvänta sig av en förening som valt att driva licenspliktig verksamhet under tillsyn. De förmildrande omständigheterna överväger inte allvaret i överträdelserna på ett sådant sätt att de kan anses ringa eller ursäktliga.

Mot denna bakgrund bedömer Spelinspektionen att omständigheterna är sådana att en varning är ett tillräckligt ingripande.

Folkspel ska betala sanktionsavgift om 500 000 kronor

När Spelinspektionen beslutar om varning får myndigheten även besluta att licenshavaren ska betala en sanktionsavgift. Spelinspektionen får helt eller delvis avstå från att ta ut denna avgift om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det framstår som oskäligt att ta ut avgiften med hänsyn till omständigheterna. Spelinspektionen har dock bedömt att överträdelsen inte är ringa eller ursäktlig. Spelinspektionen bedömer att det inte heller är oskäligt att ta ut en sanktionsavgift. Folkspel ska därför betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften ska sättas i relation till omsättningen i den licenspliktiga verksamheten det närmast föregående räkenskapsåret och bestämmas till ett belopp som uppgår till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av omsättningen. Folkspels nettoomsättning för räkenskapsåret 2022/23 (1 juli 2022 - 30 juni 2023) uppgick, enligt uppgifter från Folkspel, till 936 295 000 kronor. Det innebär att sanktionsavgiften inte får fastställas till ett högre belopp än 93 629 500 kr.

Vid bedömningen av sanktionsavgiftens storlek beaktar Spelinspektionen överträdelsens allvar, hur länge den pågått samt Folkspels nettoomsättning, vilken redogjorts ovan. Vid bedömningen ska Spelinspektionen även beakta omständigheter som talar i mildrande riktning (prop. 2017/18:22 sid. 352). Sanktionsavgiften ska alltså bestämmas till ett nominellt belopp efter en sammantagen bedömning av angivna omständigheter (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 27 maj 2024, mål nr 4117–21).

Spelinspektionen konstaterar i det här fallet att överträdelsen avseende rutiner pågått under en förhållandevis lång period och att det har varit fråga om allvarliga överträdelser. Den spelform som är aktuell i ärendet, efterhandsdraget lotteri, får dock ses som en väsentligt mindre riskfylld spelform ur ett spelansvarsperspektiv.

Vid en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet bedömer Spelinspektionen att sanktionsavgiften ska uppgå till 500 000 kr.

Detta beslut har fattats av Spelinspektionens styrelse Claes Norgren, ordförande, Camilla Rosenberg, generaldirektör, Håkan Wall, Madelaine Tunudd, Fredrik Holmberg och Therese Mattsson. Vid den slutliga handläggningen medverkade också chefsjuristen Johan Röhr, avdelningschefen Patrik Gustavsson och enhetschefen Anna Folkegård, föredragande.

Camilla Rosenberg

Anna Folkegård